

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

cum ea ad communia opera nutriebatur: et pullum cum ea:
In Chasco dicit. qd super isto pullo nullus adhuc hom federat
Solluite: erat enim ligatus pullus foris ante ianuam in buio.
: et adducite mihi: Ecce igitur vt dicit Christ. qd humile et con-
tentibile animal Christus rex regum elegit quo vetus hierusalem
ingressus est. Tercio ponit quid respondere oportet tradicē
tibus: Et si quis vobis aliquid dixerit: quasi phibens soluere
animal. aut inquirens ad qd solvatur: dicite quia dominus his op⁹
habet: domin⁹ nomen potestatiū est. cui nemo potest resistere
Et confessim admittet eos. qd duobus modis intelligi potest.
Uno modo hm Christ. vt hoc dictum referat ad Christum sic dicite. qz
dominus his opus habet. & cu operatus fuerit statim dimittet
eos. Nam qn Christus ingressus fuit hierusalem statim remisit ani-
mal ad dominum suum. Vel alter hm Ego. Ipse dominus animalium
statim demittet eos vobis cu dixeritis. quia dominus his opus ha-
bet. Considera hm Thophilum. qnta dominus predixit discipu-
lis. & qd inuenient animalia alligata. et qd impedirentur ab ac-
cipiendo & qd dicto verbo Christi pmitterent accipere.

Secunda pars

Secundo cum dicit. Hoc aut totum te. tangit scriptus
re testimoniu huc omnia prenuntiantis. Et duo facit.

Premittit enim ratio rei facte: hoc aut totum factum
est vt adimpleretur qd dictum est per prophetas dicentes. zacch
9. hm qd dicit glo. ideo huic facto adhibetur prophete testimoniz
vt appareat qd omnia completa sunt que de Christo erant scripta. h
scribere & pharisei tecati inuidia. non intelligebant que legebant
Et attende qd non id causaliter ista facta sunt qz erant scripta
sed econuerso quia futura erant. ideo scriptura predixit. Vnde cuius
dicit euangelista. hoc aut totum factum est vt adimplerent te.
istud vt se tener consecutus & non causaliter. ad prophetiam enim
illam consecutus est ista fieri C Secundo verba prophetae in
ducuntur: dicite filie syon: Syon est mons ad cuius radicē erat
sita hierusalem in summitate vero montis erat arx in qua erat sa-
cerdotale templum et habitatio regis. ppter qd hierusalem di-
citur filia syon. quia erat edificata i syon. & quia ab armis syon
erat ei defensio & regimen regale. & doctrina sacerdotum. Et at-
tende hm Christ. qd sciens prophetam iudeorum malitiam. qz dicitur
erant Christus ascendentis in templū premonuit eos per hoc signum
quia vero propheta scribat se moriturum timens ne inde obliu-
scerentur istius prophete. Ideo omnes sequentes rogat ut an-
nuntiant etiam continue et instanter hanc prophetiam cum

xxviii

magno desiderio clamans. dicit filie syon. Nota q̄ in Johanne. Loco eius quod hic dicitur. Dicit filie syon. scriptum est. Noli timere filia syon. quod exponit b̄m Aug. noli timere hie iherusalem sed illū agnoscē qui a te laudatur & noli trepidare. cū patitur. quia ille sanguis funditur per quez tuū delictum deleatur & vita redimāt. Vel aliter b̄m Crib. Consueverunt hoies timere reges venientes ppter nouitates belloꝝ et exactioꝝ et seruitutes atq̄ in iusta grauamina. sed noli timere iherusalem. quia iste rex veniens non est talis sed mansuetus & humilis. n̄ in multitudine exercitus et equoꝝ ingrediens. sed cuꝝ humili turba asinum sedens.

Dū sex conditiones tangit istiꝝ regis venientis. Ecce quia adest in presenti. Ibla. 52. Ego ipse qui loquebar. ecce adsum. adest em̄ visibilis oculis. Johs. 1. vidimus gloriam eius gloriaꝝ quasi vniuersitati patre. plenū gracie & veritatis. Adest sermo audibilis auribus. Heb. 1. Num deus loquens patribus in propheticis nonissime diebus istis locutus est nobis in filio. Adeſt tertio tractabilis mamib⁹. 1. Jo. Manus noſtre atrectauerunt de verbo vite. Adeſt quarto couersabilis hominib⁹ Baruch. 3. post hoc in terris viſus est. Et cum hominib⁹ querens erat. Si igit̄ ita adest ut etiam demon stretur presens. non est amplius expectandus Job. 8. expectet lucem & non videat. nec oculum sue gentis aurore. Sed tāgit regalem dignitatem: rex: p̄s Attollite portas principes uras et eleuamini porte eternales et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie. dominus virtutum ipse est rex glorie. Ille est rex pacis et veritatis. Ezech. 37. Rex unus erit omnib⁹ imparans & non erunt ultra due gentes. nec diuidentur amplius in duo regna. ipse em̄ est lapis constitutus i capite anguli. qui diuinxit in ſe duos parietes ppter. et fecit utraq̄ unum. Item ipse ē rex totius potestatis. Heb. 19. Rex deoꝝ tu es et vniuerſe domine potestatis. Item est rex sapientie & veritatis. Hiere. 33. Regnabit rex & sapiens erit. Itē est rex clementie & pietatis. Job. 29. Cum ſederem quasi rex circumſtante exercitu. eram tamē mentiuꝝ consolator. Si igit̄ talis rex est ſequiꝝ q̄ sit honorendoꝝ. Thi. 2. Regi ſeculoꝝ immortali & inuicibilis ſoli deo honore et gloria in ſecula ſeculorū amen. Tercio ostendit regis ppterinitatem: tuus: quasi dicaret. Ecce ille est rex non alienigena ſic herodes ſed tuus. hoc est ex te b̄m carnem natus & tibi ppterinus. Gen. 37. Caro em̄ & frater n̄ est. Deut. 27. nō poteris alteriꝝ gentiꝝ hoīem regem facere. qui nō ſit frater tuus. Si igit̄ ille rex ppterinus et frater eſt. ſequiꝝ q̄ ſit recipiendus. Sed tamē in dei

Sermon

Hunc suū regem spreuerunt. Geneb. 32. Nuncqđ rex noster eris
aut subiectum ditioni tue. quasi dicant nullo modo hoc erit.
Item hunc regem negauest. Ioh. 19. non habemus regem nisi
cesarem. Item hunc regem abiecerit. Re. 8. Abiecerit me ne
regnum super eos. Item hunc suū regem tandem occiderit. Jo. 19.
Tuz dixisset pilatus eis. Ecce rex vester. clamauerit tolle tolle
cruasige eū. Quo tangit regis aduentus: veit siqđez veit tibi
ut suscit bellum a sedicōes. & ut exactiones iponat vel affligat
Sed dicit Cris. venit tibia ad utilitatem tuā si credideris. et sō
amandus est. si vero non credideris venit ad tuā damnationē
vnde metuendus est. Viere. 10. Quis nō timebit o rex gentiūz
Ad tres autē utilitates venit xp̄s operandas. scz ut diaboliz a
principatu m̄di ejaceret. Jo. 12. Nunc princeps hū⁹ m̄di ejec-
tur fōes. Item ut regnū p̄cī destrueret. Jo. 1. Ecce agnus dei
ecce qui tollit p̄cī mundi. Item ut celeste regnū dederet Lu-
iz. Complacuit patrī v̄ro dare vobis regnū. Sed qz indei re-
gem xp̄m non recuperunt p fidem. ideo econtra regnum diaboli
manet sup eos. Ipsi em sunt quos in habitat sp̄us immundus
assumptis sc̄t septem alijs spiritibz nequicribz se. sic em̄ atigit
generationi illi pessime ut d̄. Mat. 12. Itē manet i eis regnū
peccati Jo. 8. dixi vobis qz moxiemini in p̄cīs v̄ris si non cre-
dideritis qz ego sum. Item celeste regnū est eis ablatis Mat.
12. auferet a vobis regnū dei & dabit genti facienti fructus ei⁹
Quia ito tangit istius regis mansuetudo: mansuetus. q. d. non
venit iste rex cū impetu aut cū furia vel violentia h̄ cū mansue-
tudine et tranquillitate. Fuit autē xp̄s mansuetus ad v̄ba im-
perioribz. quia cū malediceret non maledicebat. Vla. 52. Sicut
agnus coram condente se obmutuit & nō apperuit os suū. Itē
fuit mansuetus ad verbera. quia cū pateretur non comnabat.
Vla. 50. corpus meū dedi paucientibus. et genas meas vellen-
tibus. faciem mēā non auerti ab increpantibz & aspicientibz me
Item fuit mansuetus usq; ad mortem. qz tradebat iudicanti se
ministe. Viere. 11. Ego quasi agnus mansuetus qui portat ad
vidimaz. Et quia sic mansuetus est iste rex. iō non est metuē-
dus. Sed ut dicit Heb. 4. Adeam⁹ cū fiducia ad tronū glorie
eius ut misericordiam conse quam & graciā mueniam⁹ in au-
xilio opportuno. E Sexto tangitur regis humilitas: se-
dens super alinam: Crisosto. Non sedet inquit in curru aureo
preciosa purpura fulgens. nec ascendit super feruidum equum
discorde amatorem et htis. sed super alinam tranquillitas.
et pacis amicam. Sed sitiam dominus super pullum asine.

xxiiii

Vnde subdit et sedens: sup pullum filium subiungalis: si dē sup pullum filiū asine. quod em̄ est asin⁹ in latino. hoc est subiunga le in greco. Et q: sic humiliter introiuit xp̄s ciuitatem suam re galē. sequit q ei nullus debussset resistere. qz humilitas omnia vincit. Sed dubiū est hic b̄m Hiero. qz vide ē q dñs sup vtrū. qz animal in tam paruo spacio sedere nō potuerit. Et soluit Re mi. qz super vtrung⁹ aīal sedet. Primo sup asinam postea super pullū. ad significandū q p̄ma synagoga in deoz⁹ fuit dei sedes que per asinam intelligit. gentiū vero p̄plus qui significatur in pullo asine postea fuit sedes dei. Vel pōt dici q primo dñs se dit sup pullum. qui cū esset indomitus cepit recalitrare. et sic dñs descendit et ascendit asinā. qd totum p̄tinet ad misteriū quia in fine m̄di recalitrantiō his qui ex gentib⁹ crediderūt & relinquētib⁹ deum factorem suum intrabit isrl̄. et saluus erit. Item videtur esse dissonantia inter Mat. et ceteros euāgelistas qz ipse facit mentionē de asina & pullo eius. alī vero tres nul lam satiunt mentionē de asina. sed de pullo tm̄. Et dicendū qz inter euāgelistas nulla est stradicō. sed aliquā inter eos omis sio repitut et supplementū. quia aliquā unus vel plures omit tunt qd dictum est ab uno vel plurib⁹. aliquā vero supplet. & iō quod dixerat Mat. de asina. ceteri omiserunt. cuius omissionis causam assignat beatus Aug. quia Mat. scripsit euāgeliū indeis & in lingua hebrea. ceteri aut̄ scripserūt grecis in lingua greca. nūc aut̄ ita est qz in translatione greca septuaginta inter pretum non sit mentio in zacharia p̄pheta de asina. sed de pullo tm̄. In hebraica aut̄ veritate vtrung⁹ exprimit p̄pheta. & ideo Mat. asinam et pullū adduxit. illi vero pullum tm̄. Sic enim scriptum est in hebreo. Exulta satis filia syon. iubila filia irlm̄. Ecce rex tuus venit tibi iustus et salvator. ipse pauper & ascen dens sup asinam. & sup pullum filium asine. Dicit aut̄. exulta filia syon ppter p̄plim iudaicū. qui p hierusalem intelligitur. que est filia syon ut dicitur est. Jubila filia hierusalem. p qd in telligit gentilis p̄plus qui fuit spūalis filius in deoz⁹ generatus per legem & sacramēta ab aplis qui fuerunt ex indeis. 1. Cor 4. In xp̄o ih̄su per euāgeliū ego vos genui. Ecce rex tu⁹ ve nit tibi. qz venit rex tam indeis & gentibus et ppter hoc in titu lo crucis scriptum fuit l̄ris grecis hebraicis & latinis. Ihsus na zarenus rex indeorum. Justus in iudicio. quia cū potuissest per potentiam contra diabolum dimicare. voluit enim eum sola iustitia supare. Psal. 11. Erit iustitia cingulum lumborum eius. Et Hiero. 33. faciet iudicium et iustitiam in terra et saluabitur

Smero

Fuitute p̄cl. Mat. 1. Ipse saluū faciet p̄lm suū a p̄cīs eoz. ipse pauper. 2. Cor. 8. Scitis gratias dñi nostri ihu xp̄i. qm ppter nos egenus factus est cū esset diues. vt illius inopia nos diuites essemus. 2 ascendens sup asinam p̄ quam synagoga intelligitur. vnde ad illud referendū est. exulta satis filia syon. 2 sup pullum. 2 sup gentilez p̄lm. filium asine. synagoge. 2 ideo ad illud referendū est. mibila filia irlm. ps. Jubilate deo.

Tertia pars

Erao cum d. Euntes autē discipuli. Tangit turbe obsequiū xp̄m honorantis. Et tangunt q̄tuor quibus honoris obsequiuz xp̄o fuit impensis. Primo em̄ ostendit quō apostoli missi impleuerūt xp̄i mandatuz: Euntes autē discipuli fecerunt sicut precepit illis ihus: Titus. discipuli inq̄t iussi ducere pullū non refutarunt hoc officium vt parvū aut despectuz sed hūliter obedierant. In Marco scriptū est. q̄ inuenierunt pullū ligatum aī ianuam foris in būio. 2 soluentibus illis pullū vt dicit Luc. dixit dñs ei⁹ ad illos q̄iūd solvit p̄lum. At illi dixerunt. q̄ dñs eum necessarium habet. 2 statim h̄m Mar. dimiserunt eis pullū. q̄ vt dicit Titus statim obmutuerunt non potentes resistere salvatoris eloqūs. manifestatū enim est nomen dñi. Rex nam p̄ returus erat in aspectu multitudinis. ps. tu terribilis es et quis resistet tibi: 2 adduxerunt asinam 2 pullū: Theophilus. non p̄mitterent inquit aīalia duce. nisi dñima virtus eis incumberet cogens illos. presertim q̄r rurales et coloni erant. Deinde ostendit q̄ntaz honoris reverentiam om̄s apli ḡnaliter xp̄o contulerūt: 2 imposuerunt sup eum: id est sup pullum: vestimenta sua: vestimenta in posuerit loco selle. ne lederetur dñs si equitaret asinū. Attende q̄ licet Mat. dicat asinā 2 pullū ad ducta esse dño. videtur tū dicere q̄ solū pullū ascenderit: 2 eum desup sedere fecerunt. Crib. Non inquit dñs ex necessitate a monte oliueti usq; irlm sup pullum ire voluit. cū om̄ne in deam 2 galileā pedes perambulauerit. sed signū erat qd siebat. significabant em̄ q̄ p̄ mortem suā honor regis sibi dueniebat. cuius regnū futurū erat ecclēsia. Iterrega igit̄ in deos q̄n aliquis rex sup asinam in irlm delatus est. sed non utiq̄ aliuq̄ inuenient. Considera q̄nta fuerit reverentia aplorū ad xp̄m. quia cū nimia familiaritas eos fuerit parere temptuz. isti tamen q̄ntomagis familiares tanto erant christo magis reverentes. Considera etiam cum quanta mansuetudine et humilitate rex reguz et dominus dominantiū non coactus necessitate. aut dudā manū ḡla sup pulum asine